Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) GARBARSKA 7—2.

Nr. Wilno, dnia 22 lutego 1936 r. 1421.

Treść numeru:

x

x x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

1/. ŚWIĘTO 16-GO LUTEGO W UJĘCIU PRASY LITEWSKIEJ."Musu Rytojus" Nr.14 z 18.II.1936 r. Artykuł p.t. "Rozpoczynając 19-ty rok wolności".Streszczenie:

Naród litewski pokonać musiał wiele trudności zanim osiągnął niepodległość. Walka była ciężka. Wkońcu jednak wolność zdobyto. Dzień 16-go lutego pozostał dla Litwinów źródłem nadziei i mocy, z którego winni oni czerpać swe siły.

Wolność Litwy została proklamowana w Wilnie. Jednak Wilno Litwa czasowo utraciła. W związku z tem winni Litwini w dniu 16 lutego szczególnie wzmacniać postanowienie odzyskania Wilna. Co Litwini mogliby odpowiedzieć, gdyby ich dzieci słysząc, że Wilno jest stolicą Litwy i że tam ogłoszone było słowo wolności spytały: a gdzie Wilno? Gdzieście, rodzice, podzieli Wilno? Odzyskanie Wilna jest przeto największem zadaniem obecnie żyjącego pokolenia wobec pokoleń przyszłych. Litwini powinni przysiąc, że zadanie to spełnią. Siły do tego winni Litwini czerpać corocznie z dnia 16 lutego.

"Musu Vilnius" Nr. 3-4 z 15.II.1936 r. Artykuł prezesa Zw.Wyzw.Wilna dr.Juszki p.t. "16 lutego a Wilno".Streszczenie:

Dnia 16 lutego 1918 r. Litewska Rada Narodowa jednogłośnie proklamowała w Wilnie niepodległą Litwę ze stolicą Wilnem. Odtąd minęło już 18 lat. Wielka część ówczesnego programu została już zrealizowana. Litwa się wzmogła i została odbudowana. Imię Litwy figuruje w największych ośrodkach politycznych, gospodarczych i kulturalnych. Litwa równoważy i neutralizuje przewagę kilku mocarstw. Litwa zdecydowanie kroczy po drodze nowych sukcesów.

Czy w takich warunkach mają Litwini prawo wątpić,że w ciągu następnych 18 lat wykonają dalszą część swego programu i osiągną to, że Wilno będzie stolicą Litwy? Nie i jeszcze raz nie. Litwini powinni zostać wierni programowi dnia 16 lutego i wykonywać go zdecydowanie. Litwini winni niezłomnie wierzyć w odzyskanie Wilna i pracować w tym kierunku.-

Za przykładem Niemiec w r.ub. Polacy przypominają Litwinom stosunek ludności 33:2,5. Litwini wiedzą, że stosunek ludności wynosi przeszło 13. Jednak Litwini wiedzą też, że wartość i moc narodu mierzy się nie cyframi arytmetycznemi. Ideał wolności małych narodów wzmacniał miljony w czasie wojny światowej i materjalizmu. Litwini wierzą w postęp kultury i realizację ideałów. Litwini wierzą w wolność Wilna i przywrócenie honoru i praw. Wilno było i będzie stolicą Litwy.

"L.Aidas" Nr. 73 z 20.II.1936 r. Art.p.t."Siła moralna wobec pięści".Streszczenie:

Obchód święta Niepodległości Litwy zakłócony został w r.b. ponuremi wiadomościami z tamtej strony linji administracyjnej, gdzie się odbywa okrutne prześladowanie litewskości.Reakcja „niepodległej Litwy" na czynnik pięści polskiej przejawiła się spokojnie, lecz jednocześnie mocno. W czasie obchodu niepodległości nie było mowy, w którejby nie podkreślono litewskiej woli do dalszej walki o Wilno i nie wyrażono ciepłego współczucia dla prześladowanych wilnian.

Polacy zabronili Litwinom wileńskim obchodzić święto niepodległości. Fakt ten nie minął niespostrzeżony przez prasę zagraniczną, wywołując duże zdziwienie, zwłaszcza w krajach, gdzie litewskie święto uroczyście obchodzono wraz z Litwinami.

Polacy motywowali swój zakaz niebezpieczeństwem dla "publicznego ładu". Litwa istotnie miałaby podstawę do bardzo częstego używania takiego pretekstu w stosunku do miejscowych Polaków, gdyż w wielu miejscowościach postępowanie Polaków, a zwłaszcza młodszego ich pokolenia bywa więcej niż wyzywające. Jednak Litwa nie stosowała podobnych środków nawet wtedy,gdy Polacy wykorzystali śmierć Piłsudskiego, który odegrał tragiczną rolę w nowej historji Litwy do demonstracji swych polonofilskich uczuć, których w pewnych wypadkach całkiem nie można było

odróżnić od bielojalności.

Widocznie nie wzgląd na"bezpieczeństwo i ład publiczny" zmusza Polaków do niszczenia litewskości w Wileńszczyźnie. Naturalne zanikanie polskości na Litwie wobec budzenia się litewskich uczuć narodowych w spolszczonych Litwinach, jak również litewskie zdecydowanie i odporność w sprawie wileńskiej wyprowadza Polaków z równowagi. Świadczy to o tem, że po stronie litewskiej jest wielka siła moralna. Zwycięży ona pięść polską, o ile tylko Litwini nie oddalą się od swych zadań i uwagę swą skierują jeszcze bardziej na akcję wyzwolenia Wilna. /A-8/23/.P.

2/. SPRAWA REPRESYJ W UJĘCIU "MUSU VILNIUS". "M.Vilnius" z 15.II.1936 r.Po hałaśliwych wiecach, kiedy wydawane przez kogoś, lecz przez nikogo nieczytane "Dzień Polski", "Chata Rodzinna" i in. swobodnie opłakują pogrzeb "wędziagolskiej" szlachty,teror polski w Wileńszczyźnie szaleje: skonfiskowano "Vil.Rytojus", "Vil.Žodis", "Biełaruskaja Krynica", "Nasze Wremia" i "Przegląd Wileński". Gdzież więc teror i prześladowania: w Niepodległej Litwie czy Wileńszczyźnie? /A-8/23/.

K r o n i k a .

3/. DOKOŁA PODRÓŻY HR.ZUBOWA. "L.Aidas" z 19.II.1936 r.: Hr.Zubow oświadczył przedstawicielom prasy po powrocie z zagranicy, że nie miał w Polsce żadnych misyj do spełnienia i że ani z prezydentem Mościckim, ani z premjerem Kościałkowskim się nie widział i żadnych układów nie prowadził. Zubow zatrzymał się w Warszawie, powracając z Budapesztu. Zagranicą bawił w sprawach gospodarczych, zbierając materjały do artykułów i odczytów,które wygłosi w Kownie i Kłajpedzie. /A-8/24/. P.

gospodarczych, zbierając materjały do artykułów i odczytów,które wygłosi w Kownie i Kłajpedzie. /A-8/24/. P.

WIENSKIM. "L.Aidas" z 19.II.1936 r.: Z dniem 1 marca uruchomiony ma być na Uniwersytecie Kowieńskim "semestr wileński", na którym wykładane będą różne przedmioty, związane z Wilnem, jako to: przeszłość Wileńszczyzny, geograficzna i fizyczna struktura, pochodzenie ludności, gospodarcze i kulturalne stosunki Wileńszczyzny, sztuka, wreszcie problemy polityczne. /A-8/6/.

5/. NOWY PRZEDSTAWICIEL HANDLOWY SOWIETÓW. "L.Žinios" z 16.II.1936 r.: Sowieckim attaché handlowym w Litwie na miejsce odwołanego p.Samarina został mianowany p.Jakób Pitman./A-9/.P.

6/. ZJAZD BAŁTYCKICH BAKTERJOLOGÓW. "L.Žinios" z 16.II. 1936 r.: W tych dniach odbył się w Kownie zjazd przedstawicieli instytutów bakterjologicznych państw bałtyckich. Uchwalono skoordynować i ujednostajnić współpracę tych instytutów./K./

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ
I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

7/. NOWE STANOWISKO B.MINISTRA ZAUNIUSA. "L.Aidas" z 18.II.1936 r.:Na zebraniu akcjonarjuszy Banku Litewskiego do zarządu Banku zostali wybrani pp.: dr.Zaunius i Z.Starkus na miejsce ustępujących pp.Masiuliса i b.ministra Mustejkisa. W związku z tym wyborem pp.dr.Zaunius i Starkus ustąpili z Rady Państwa. /C-16/1/.P.

8/. SPRAWA AMNESTJI. Prasa ryska z 20.II.1936 r.: Prezydent Smetona rozpatrzył 1.094 prośby o amnestję, przedłożone mu przez ministra Sprawiedliwości. 733 prośby zostały odrzucone. Amnestji udzielono 126 osobom, zaś 127 osobom zredukowano karę, wreszcie 3 osobom przywrócono prawa obywatelskie. /C-1/ /.P.

9/. SPRAWA INSTRUKTORÓW ZW.WYZW"WILNA."L.Aidas" z 18.II.1936 r.: Komitet centralny Zw.Wyzw.Wilna uchwalił założenie na wiosnę bieżącego roku kursów dla instruktorów tego związku. Na kursy będzie przyjętych 100 osób, przeważnie studentów. /A -8/6/.

10/. NOWY REDAKTOR "MUSU VILNIUS"."L.Žinios" z 16.II. 1936 r.: Nowym redaktorem "Musu Vilnius" na miejsce wyjeżdżającego do Ameryki Uždawinysa zostaje Piotr Babickas. /A-8/6/. P.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

11/. DALSZE RUGI URZĘDNIKÓW-LITWINÓW W KŁAJPEDZIE. "Sekmadienis" z 17.II.1936 r.: Dyrektorjat Baldžiusa przygotował duży spis urzędników-Litwinów, których zwolni z posad od dnia 1 kwietnia. Oprócz tego, Baldžius degraduje do poprzednich stanowisk wszystkich tych urzędników, którzy uzyskali podwyższenia służbowe za czasów rządów Dyrektorjów litewskich. /E-2/.P.

VIII. Z ŻYCIA LITWINÓW I PRASY LITEWSKIEJ W WILNIE.

K r o n i k a .

12/. PRZEŚLADOWANIA LITWINÓW WILEŃSKICH W UJĘCIU "VIL.RYTOJUS". "Vil.Ryt." z 18 i 21.II.1936 r.: We wsi Wideniach gm.orańskiej pow.wileńsko-trockiego policja zabroniła obchodu 16-go lutego miejscowemu oddziałowi T-stwa św.Kazimierza. Ten sam zakaz spotkał Litwinów we wsi Komaruny tejże gminy. We wsi Antalgi gm.rymszańskiej ukarano grzywną 5 zł. Litwina Peczulkę,prezesa miejscowego oddziału Litewskiego T-stwa Gospodarczego, rzekomo za brudy. Jednocześnie opieczętowano u tegoż Peczulki książki z czytelni "Rytasa". Wreszcie zabroniono kierownikowi miejscowej czytelni Maczonisowi posiadania radjoaparatu.

Zamknięto z rozporządzenia starostwa wileńsko-trockiego oddział T-stwa św.Kazimierza w Girajciach gm.olkienickiej. W tejże wsi zamknięto też czytelnię "Rytasa" Zamknięto też czytelnię "Rytasa" we wsi Petryki gm.gierwiackiej.

14 lutego starosta wileńsko-trocki ukarał nauczyciela Piotra Wajtulonisa , kierownika czytelni "Rytasa" w Komerunach, grzywną 200 zł. z zamianą na 14 dni aresztu za nielegalne nauczanie dzieci we wsi Powojniki gm.orańskiej /szkoła oddalona jest o 4 km., a więc dzieci mogą do niej nie chodzić, gdyż ustawa wymaga chodzenia do szkoły oddalonej najwyżej o 3 km./.

W Puńsku pow.suwalski i okolicach rozkleło się odezwy, w których powtarzają się słowa: "Precz z Litwą" Precz z litewską mową"". Miejscowej czytelni "Rytasa" odebrano ostatnie zezwolenie na radjoodbiornik bez podania motywów.

31 stycznia we wsi Petryki gm.gierwiackiej pow. wil.-trockiego odebrano Litwinowi J.Petrikasowi radjoaparat pod pretekstem, że jest to rzekomo aparat T-stwa "Rytas".Należy zaznaczyć, że Petrykas miał zezwolenie na posiadanie odbiornika.

We wsi Gierwiaty pow.wileńsko-trockiego ukarano Litwinów; D.Rydzewskajte - grzywną zł.50.-, A.Bubelisa - grzywną zł.50.-, J.Zegždrenisa - zł.25.-, S.Siwiłę - zł.25.-, Kreczusa - zł.25. rzekomo za nielegalne urządzanie zabaw.

We wsi Rekucie gm.kołtyniańskiej pow.święciańskiego spisano W.i K.Łapenasom protokuł za rzekome śpiewanie hymnu litewskiego na polskiej zabawie.

W Święcianach b.naczelnik Izby Skarbowej Oziewicz zbiera podpisy, by wysłać do arcybiskupa prośbę o zmniejszenie liczby nabożeństw litewskich i usunięcie miejscowego dziekana ks.Gajluszysa.

Odmówiono zezwolenia na obchód święta niepodległości 16-go lutego w Wilnie i Święcianach.

15 lutego skonfiskowano w Wilnie dwa pisma litewskie "Lietuviszkas Baras" Nr. 1 i "Jaunimo Draugas" Nr.2.